

ΣΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΤΟΥ ΤΣΑΡΟΥΧΗ

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΑΡΟΥΧΗ

ΣΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΤΟΥ ΤΣΑΡΟΥΧΗ

Ομαδική έκθεση φοιτητών της ΑΣΚΤ
στο Ίδρυμα Γιάννη Τσαρούχη

22 Ιουνίου – 31 Ιουλίου 2023

Μία συνεργασία του Ιδρύματος Γιάννη Τσαρούχη
με το Γραφείο Διασύνδεσης της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών

ΣΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΤΟΥ ΤΣΑΡΟΥΧΗ

Ομαδική έκθεση φοιτητών της ΑΣΚΤ
στο Ίδρυμα Γιάννη Τσαρούχη

22 Ιουνίου – 31 Ιουλίου 2023

Μία συνεργασία του Ιδρύματος Γιάννη Τσαρούχη
με το Γραφείο Διασύνδεσης της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών

Ο κατάλογος τυπώθηκε με αφορμή την έκθεση «ΣΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΤΟΥ ΤΣΑΡΟΥΧΗ» που έγινε στο Ίδρυμα Γιάννη Τσαρούχη με έργα των φοιτητών της ΑΣΚΤ.

ΕΙΚΟΝΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Ο Γιάννης Τσαρούχης φωτογραφημένος από τον Α. Εμπειρικό σε καφενείο στο Πασαλιμάνι, άνοιξη 1955 © Αρχείο Α. Εμπειρικού & Εκδόσεων Άγρα.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Βασίλης Βιτολιάνος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ

Νίκος Ναυρίδης, Κώστας Χριστόπουλος

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Ματίνα Τσιγκάκου

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Γ. Κωστόπουλος Γραφικές Τέχνες

ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΑΡΟΥΧΗ

Διεύθυνση: Πλουτάρχου 28, 151 22 Μαρούσι

T: +30 210 8062636

www.tsarouchis.gr

ANOTATA ETAIRES
SXOIAN
EΛΛHΝ
TEXNON

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εί
είναι πρώτη φορά που συνεργάστηκε το Ίδρυμα Γιάννη Τσαρούχη με την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών και χαιρόμαστε που μπορούμε να δείξουμε αυτή τη συνομιλία στο σπίτι και εργαστήριο του Γιάννη Τσαρούχη.

Ευχαριστούμε τον Νίκο Ναυρίδη και τον Κώστα Χριστόπουλο για τη γόνιμη συνεργασία.

Νίκη Γρυπάρη
Πρόεδρος
Ιδρύματος Γιάννη Τσαρούχη

Εισαγωγικό κείμενο

Είναι σίγουρα ευτυχής η στιγμή κατά την οποία και μόνο η πραγματοποίηση μιας ιδέας έρχεται να συνδυαστεί με την καλλιτεχνική και αισθητική αρτιότητα του αποτελέσματος. Περισσότερο από έναν χρόνο πριν, από κοινού με την συνάδελφο και πλέον φίλη Βάσω Τζούτη, επεξεργαστήκαμε κάποιες τέτοιες ιδέες, οι οποίες θα μπορούσαν να φέρουν σε συνεργασία το Ίδρυμα Γιάννη Τσαρούχη με την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών. Προσπαθήσαμε να διαμορφώσουμε μια σειρά από προτάσεις, που θα λειτουργούσαν προς όφελος και των δύο μερών. Δεν είμαι κατάλληλος να επικαλεστώ το όφελος του πρώτου. Από τη θέση του διδάσκοντα στη δεύτερη θα δοκιμάσω ωστόσο να καταθέσω και να κοινοποιήσω, έστω και επιγραμματικά, την εμπειρία ενός έτους.

Μία από τις παραπάνω ιδέες αφορούσε τη διοργάνωση ενός εργαστηρίου, με τη συμμετοχή φοιτητριών και φοιτητών της ΑΣΚΤ από όλα τα εργαστήρια του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών, όπως επίσης και από το Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης, σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο. Στις τακτικές συναντήσεις του εργαστηρίου έλαβε χώρα μια εμβάθυνση τόσο στο συνολικό ζωγραφικό, θεατρικό και ποιητικό έργο του Γιάννη Τσαρούχη όσο και στον λόγο, στο αρχείο, στα κείμενα ή στην προσωπικότητά του. Αλλά όχι μόνο αυτό. Ενεργοποιώντας το εξέχον παράδειγμα του Γιάννη Τσαρούχη, μέσω αυτού ή διά αυτού, θελήσαμε να επιχειρήσουμε μια ανασκαφή στο πρόσφατο παρελθόν της Ελλάδας, στις πολλαπλές όψεις και τις διαφορετικές αφηγήσεις του. Να ακολουθήσουμε τα μονοπάτια όχι απλά της νεοελληνικής τέχνης αλλά και της νεοελληνικότητας εν γένει. «Μονοπάτια» που, ευτυχώς, δεν έχουν έναν και μοναδικό προορισμό, καθώς οδηγούν συνήθως σε ξεχωριστές, πολλές φορές και αποκλίνοσες, κατευθύνσεις.

Ήδη από την αρχή της πορείας μας, συναντηθήκαμε με τον Νίκο Ναυρίδη και τις/ους φοιτήτριες/τές του εργαστηρίου που διευθύνει στην ΑΣΚΤ. Η ενεργός δραστηριοποίησή τους πολλαπλασίασε τις δυνατές εκδοχές των παραπάνω «αφηγήσεων», επιταχύνοντας κατά πολύ τις διαδικασίες που οδήγησαν στην παρούσα έκθεση.

Από την πρώτη στιγμή δεχτήκαμε την αμέριστη συμπαράσταση του Ιδρύματος Γιάννη Τσαρούχη και τη γενναιοδωρη φιλοξενία του. Ελπίζω να μην την καταχραστήκαμε. Θέλω, λοιπόν, πρώτιστα να ευχαριστήσω θερμά την Πρόεδρο του Ιδρύματος Νίκη Γρυπάρη για την υιοθέτηση της ιδέας μας αλλά και για τη σταθερή και άοκνη υποστήριξή της όλο αυτό το διάστημα. Ασφαλώς την Βάσω Τζούτη που έριξε τον σπόρο του όλου εγχειρήματος, καθώς και για την ποιότητα της μέχρι σήμερα συνεργασίας μας. Δεν θα κρύψω πως επιθυμώ τη συνέχισή της. Τον Νίκο Ναυρίδη για τις πολύωρες και πραγματικά εποικοδομητικές συζητήσεις που είχαμε προσωπικά και συλλογικά κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου. Η πραγματοποίηση της παρούσας έκθεσης οφείλεται εν πολλοίς σε εκείνον. Τέλος, αλλά πριν απ' όλα, ευχαριστώ τις φοιτήτριες/ητές της Σχολής, τις/ους συμμετέχουσες/οντες καλλιτέχνιδες/ες της έκθεσης, για το μεγάλο ενδιαφέρον τους, την ουσιαστική βοήθειά τους και τη σε βάθος καλλιτεχνική τους έρευνα. Στην πραγματικότητα έμαθα - και συνεχίζω να μαθαίνω - πολλά από εκείνες και εκείνους, μάλλον περισσότερα από όσα δύναμαι να τους μεταδώσω ο ίδιος.

Κώστας Χριστόπουλος
Επίκουρος καθηγητής ΑΣΚΤ
Επιστημονικός Υπεύθυνος Γραφείου Διασύνδεσης

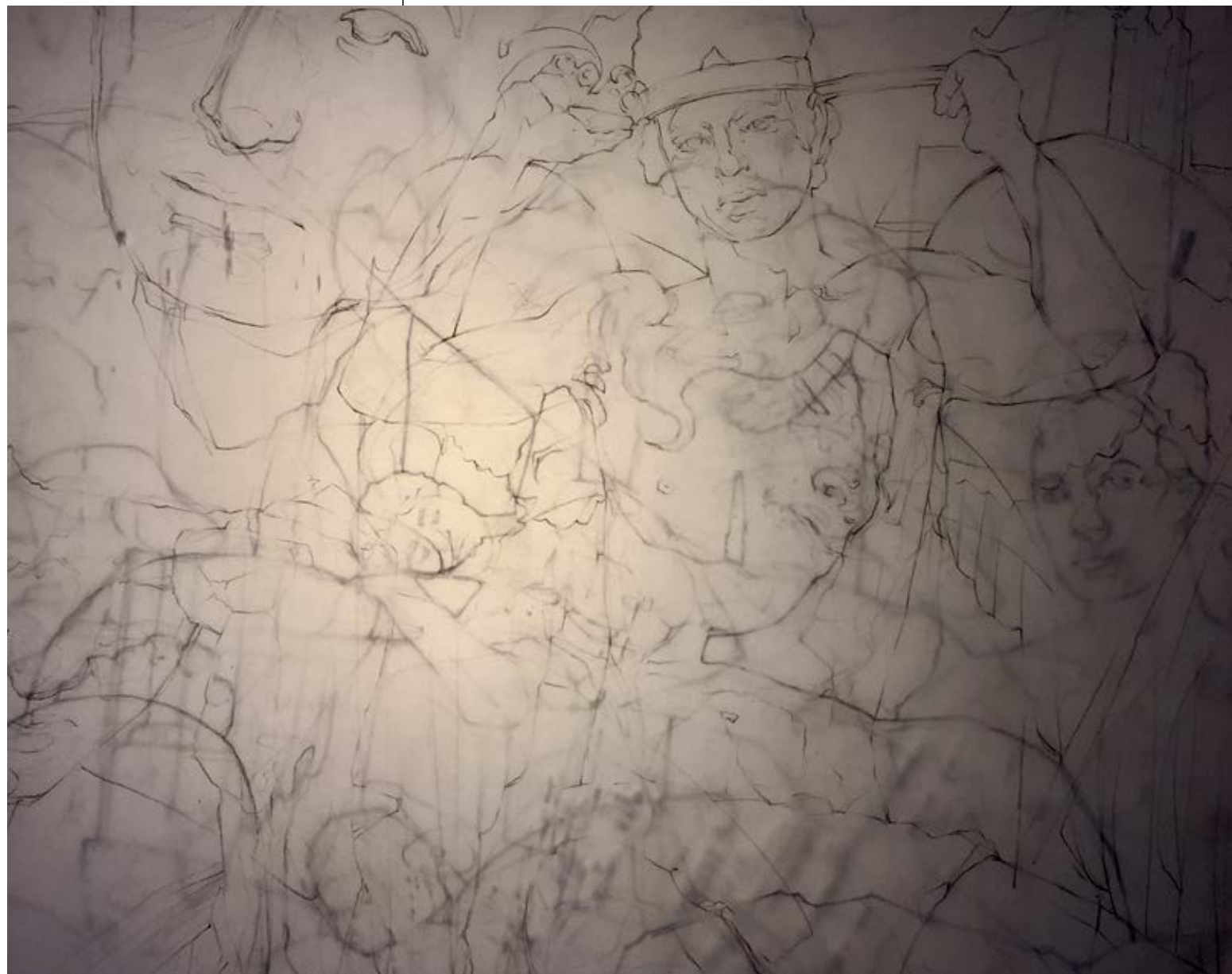
Συμμετέχοντες καλλιτέχνες:

Βάρσου Λία
Βιτολιάνος Βασίλης
Γεωργακόπουλος Νίκος
Γεωργίτση Αναστασία
Δαμουλή - Πλαϊνή Σοφία
Καραδήμα Ελίνα
Κοβάτσεβα Μαργαρίτα
Κούκουλη Ακιβή
Λαδένης Ορέστης
Μανταδάκης Δημήτρης
Μαρκουλή Μαρίνα
Μπαλαγιάννης Χρήστος
Μπαρή Αλεξάνδρα
Μποβολής Μάριος
Μπουρίτσα Δήμητρα
Παπαλού Σάββας
Παπαντώνης Κώστας
Παυλίδου Ντέπη
Παλαιολόγος Νίκος
Σπυράκη Άννα
Στράγκας Πέτρος
Τριβιζά Ζαφειρία
Τσουκαλά Αγγελική
Φακίνου Ανδριάννα
Φραγκαθούλα Ναταλία
Χιλέτη Εύα

ΒΑΡΣΟΥ ΛΙΑ

Γνωρίζοντας το ενδιαφέρον του Τσαρούχη για τη ζύμωση παρόντος και παρελθόντος και με αφορμή το έργο του με θέμα τη θυσία της Ιφιγένειας, όπου έντυσε τα εικονιζόμενα πρόσωπα με ρούχα της εποχής του, δημιουργώ μια σύγχρονη σκηνή «θυσίας». Σχεδιάζω με γραμμή φιγούρες του Τσαρούχη, συνδυάζοντάς τες με άλλα στοιχεία από τη ζωγραφική του. Όσο αυξάνονται οι πληροφορίες στη ζωγραφική επιφάνεια τόσο διαφαίνεται μια τάση αποκοπής από την διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων της ζωγραφικής. Τα περιγράμματα μπλέκονται μεταξύ τους, χάνουν κατά τη διαδικασία τη μοναδικότητά τους, δημιουργώντας μια καινούργια εικόνα. Έτσι, τα κομμάτια του τότε που απαρτίζουν τη μεγαλύτερη εικόνα του τώρα, θυσιάζονται στη σύνθεσή της.

Λ.Β.

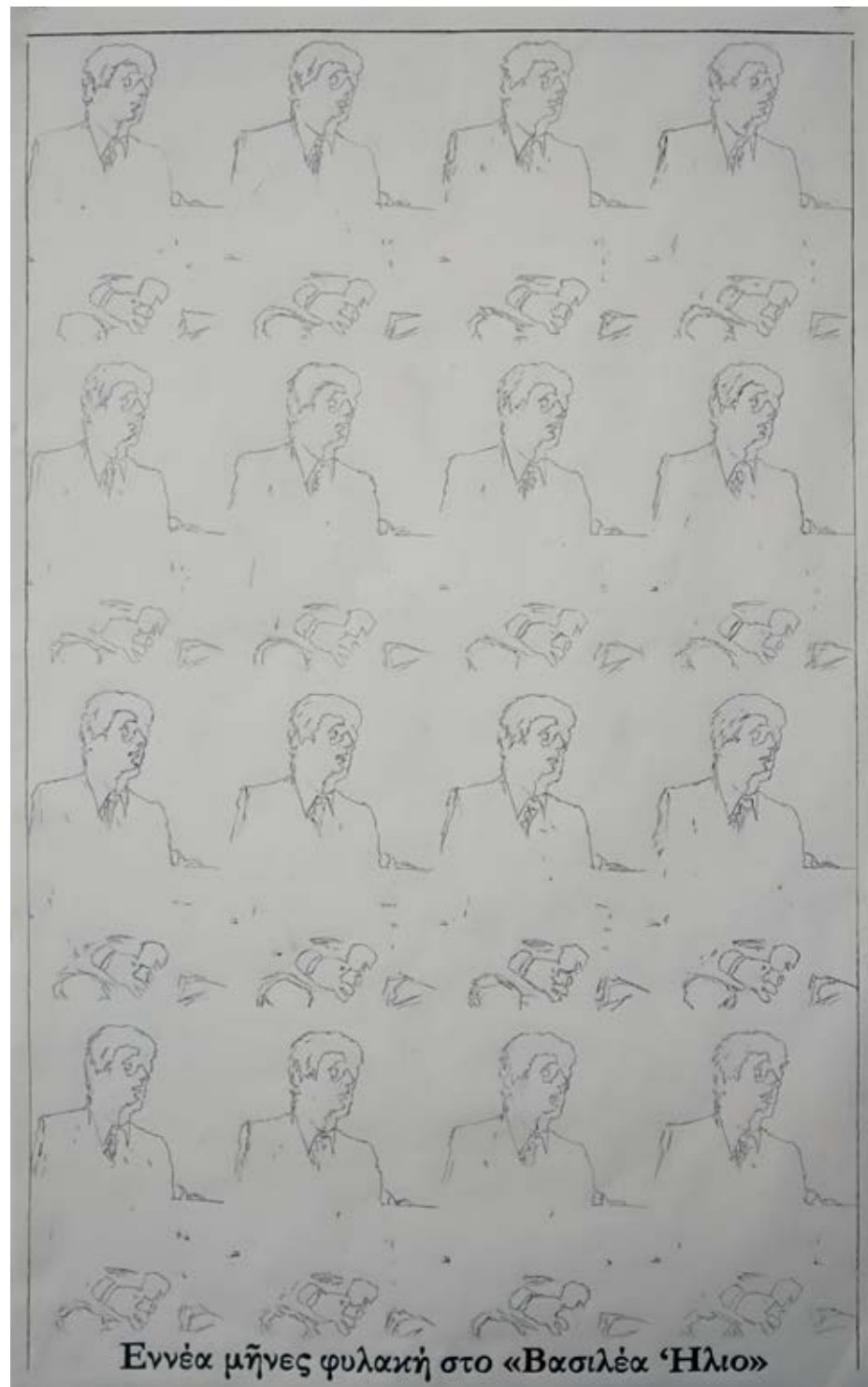
ΒΙΤΟΛΙΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

2 Δεκεμβρίου 1975. Το εφετείο Αθηνών ύστερα από μία τετράωρη διαδικασία καταλήγει τελικώς στις 6:00 μ.μ. στην απόφαση να καταδικάσει οριστικά σε εννέα μήνες φυλάκισης με δικαίωμα εξαγοράς προς 150 δραχμές την ημέρα τον 25χρονο ερασιτέχνη φωτογράφο και άλλοτε βοηθό του Γιάννη Τσαρούχη. Η πολύκροτη υπόθεση αφορά την κλοπή ορισμένων έργων του ζωγράφου από τον νεαρό φωτογράφο. Ο κατηγορούμενος πριν από 8 μήνες είχε καταδικασθεί από το Πρωτοδικείο σε τριετή φυλάκιση και τώρα ασκούσε έφεση. Το εφετείο κατέληξε στην εννεάμηνη φυλάκιση, αναγνωρίζοντας το ελαφρυντικό του προτέρου έντιμου βίου του κατηγορούμενου. Στον ζωγράφο επιδίκασε σαν χρηματική ικανοποίηση το ποσό των 5.000 δραχμών. Η κλοπή των έργων από το ατελιέ του Τσαρούχη στην Βιλνέβ λε Σαμπλόν, έγινε αντιληπτή στις 25 Νοεμβρίου του 1972, ενώ στη συνέχεια η γαλλική αστυνομία τον πληροφόρησε για την ταυτότητα του δράστη. Ο κατηγορούμενος ισχυρίστηκε πως δεν έκλεψε κανένα έργο και ότι του τα χάρισε ο ίδιος ο Τσαρούχης, καθώς συγκατοικούσαν για κάποιο χρονικό διάστημα στην κατοικία του ζωγράφου. Ωστόσο ο δράστης στις αρχικές καταθέσεις του είχε ομολογήσει την κλοπή, ισχυριζόμενος αργότερα τον εξαναγκασμό του υπό την πίεση απειλών. Αυτά είναι μερικά από όσα δημοσιεύθηκαν εκείνη την περίοδο από τον τύπο για τη σχετική υπόθεση. Απειλητικά τηλεφωνήματα προς τη μεριά του κατηγορούμενου, αλλά και μαρτυρίες για ανταλλαγή των πινάκων σε κάποιο φορηγό στο Αιγάλεω, ήταν μερικά από αυτά που ακολούθησαν. Ο κατηγορούμενος αποτυπώθηκε στα έργα του Τσαρούχη αλλά και στα πρωτοσέλιδα του τύπου με το χαρακτηριστικό προσωνύμιο «Βασιλέας Ήλιος».

B.B.

Ο Βασιλέας Ήλιος, 2023

Μολυβόκάρβουνο σε στρατσόχαρτο | 180 x 100 εκ.

ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ

«[οι αρχαίοι Έλληνες] συνδύασαν την τόλμη που ξεπερνά κάθε όριο με την πειθαρχία του θρησκευόμενου ασκητή».

Γ. Τσαρούχης

Το αρχαιοελληνικό πνεύμα σε συνδυασμό με τη βυζαντινή παράδοση υπήρξαν δύο σημεία αναφοράς στη ζωή και το έργο του Γιάννη Τσαρούχη. Επιχείρησα να βρω έναν κοινό τόπο μεταξύ αυτών των δυο αντίπαλων παραδόσεων. Συνδυετικός κρίκος τους στάθηκαν για μένα οι μοναχοίτων βυζαντινών χρόνων, οι οποίοι με τα χειρόγρατά τους κατάφεραν να διασώσουν ένα μεγάλο μέρος της αρχαιοελληνικής γραμματείας. Έτσι, χρησιμοποιώντας τη μετάφραση των Τρωάδων του ίδιου του Τσαρούχη, μεταγράψω χειρόγραφα σαν σε περγαμινή φράσεις που λειτουργούν αυτόνομα, αποκομμένες από το υπόλοιπο κείμενο, με σκοπό την άμεση αντιπαράθεσή τους.

Ν.Γ.

ΓΕΩΡΓΙΤΣΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

Μελετώντας το έργο του Γιάννη Τσαρούχη, στάθηκα σε μια σειρά φωτογραφιών του, που απεικονίζουν άνδρες να χορεύουν ζεϊμπέκικο. Έχοντας ως αφορμή αυτές τις φωτογραφίες ξεκίνησα κι εγώ να τραβάω με τον φακό μου πόζες ανδρών που χορεύουν, άλλοτε με επιτηδευμένο κι άλλοτε με εντελώς ανεπιτήδευτο τρόπο. Ώσπου, φυλλομετρώντας το αποτέλεσμα, μου κέντρισε το ενδιαφέρον μια φωτογραφία, τραβηγμένη από έναν φίλο φωτογράφο, ενός άνδρα που κοιτά το είδωλό του στον καθρέφτη μετά τον χορό. Φορά μόνο ένα εσώρουχο, ένα γυναικείο εσώρουχο. Η σύνδεση με τον καθρέφτη στο έργο του Τσαρούχη ήταν αναπόφευκτη. Αποφάσισα λοιπόν να βγάλω μέσα από το κάτοπτρο αυτό όχι το είδωλο του νεαρού μοντέλου μου αλλά μια φιγούρα - αναφορά στον «αιώνιο έφηβο» του Τσαρούχη. Ο θεατής θα προσέξει πως, αν και δεν κοιτάζονται, επικοινωνούν με έναν βαθύτερο, πανανθρώπινο κώδικα, εκείνον της ανάγκης για ελευθέρια στην έκφραση. Μοιάζει σχεδόν σαν να συνεννοούνται μεταξύ τους. Σαν να συμπάσχουν.

Α.Γ.

Άτιτλο, 2023

Λάδι σε καμβά, 125 x 80 εκ.

ΔΑΜΟΥΛΗ - ΠΛΑΪΪΝΗ ΣΟΦΙΑ

Ερευνώντας το έργο του Γιάννη Τσαρούχη, προέκυψε η σκέψη πως κάθε ζωγραφισμένο σώμα δεν είναι ποτέ απόλυτα γυμνό αλλά πάντα μεταμφιεσμένο, ενδεδυμένο με νέα «δέρματα» υλικότητας. Με αυτή την ποιητική ανατροπή, η ζωγραφική θα μπορούσε να ιδωθεί τόσο ως σκηνογραφία του πραγματικού, όσο και ως εκ νέου επινόηση του κόσμου, ορίζοντας μια εναλλακτική κοσμογονία που πραγματώνεται δια μέσου της σχεδιαστικής πράξης. Ο παραλληλισμός της καλλιτεχνικής επινόησης με τη μυθική αρχή της δημιουργίας αποτελεί αφετηρία για τη συρραφή χειρονομιών και χρωματικών κηλίδων, οι οποίες ως θραύσματα της ζωγραφικής διαδικασίας οργανώνουν ένα νέο σώμα φτιαγμένο από χρώμα και νερό. Τα «μέλη» του μιμούνται τις κατασκευές του θεάτρου σκιών ενώ οι ξύλινες απολήξεις τους «προσκαλούν» τους επισκέπτες του μουσείου να τις κινήσουν μετασχηματίζοντας το έργο. Τότε, τα άναρχα σχήματα που συγκροτούν την κατασκευή, αποκτούν αφηγηματικό χαρακτήρα μέσω της κίνησής τους, ανασυστήνοντας μια μεταφορά για τη γέννηση του κόσμου. Το Χάος προϋπάρχει της Δημιουργίας ενώ στην «επικράτεια του άμορφου» προκύπτουν ανεξάντλητες δυναμικές εικόνες.

Σ.Δ.Π.

Κοσμογονίες, 2023

Υδατοδιαλυτά χρώματα σε ξύλο
Μεταβλητές διαστάσεις

ΚΑΡΑΔΗΜΑ ΕΛΙΝΑ

Φως και Φωτοστέφανος μοιράζονται μια μεγάλη και πολυταξιδεμένη ιστορία. Η χρήση του φωτός, που έχει κρίσιμο ρόλο στη ζωγραφική, διαχωρίζει τη Δυτική από την Ανατολική αντίληψη και τεχνοτροπία. Στις βυζαντινές εικόνες αντιλαμβανόμαστε ένα επουράνιο φως που έρχεται από ψηλά σε αντίθεση με τον ζωγραφικά κατασκευασμένο, σκηνοθετημένο φωτισμό της δυτικής ζωγραφικής.

Το έργο παντρεύει συνειρμικά ανατολικές και δυτικές τεχνοτροπίες, πιστό στην άποψη του Τσαρούχη πως οι δύο μπορούν να συνυπάρξουν. Ο τρούλος στην κορυφή της βασιλικής εκκλησίας βρίσκει αντίκρισμα στον φεγγίτη του δώματος του μουσείου. Το έργο, τοποθετημένο στο κέντρο του φεγγίτη, στη θέση του Παντοκράτορα με μια οπή αντί προσώπου. Χάρη στην οπή, το φως γίνεται αντιληπτό, άυλο και άμορφο, χωρίς να του προσδίδονται μορφικά στοιχεία.

Ιδιαίτερη σχέση με το φως έχει και το χρώμα του φωτοστέφανου. Το χρυσό, σε αντίθεση με τα υπόλοιπα χρώματα, δεν ζει από φως, είναι φως. Το έργο, σε μορφή που είναι ταυτόχρονα οικεία, παραδοσιακή αλλά και καινοτόμα, είναι ντυμένο χρυσό ώστε να παραμένει φωτεινό ανεξαρτήτως ώρας και στιγμής.

Ειρήνη Κάνδια

Άλως, 2023

Κόντρα πλακέ θαλάσσης

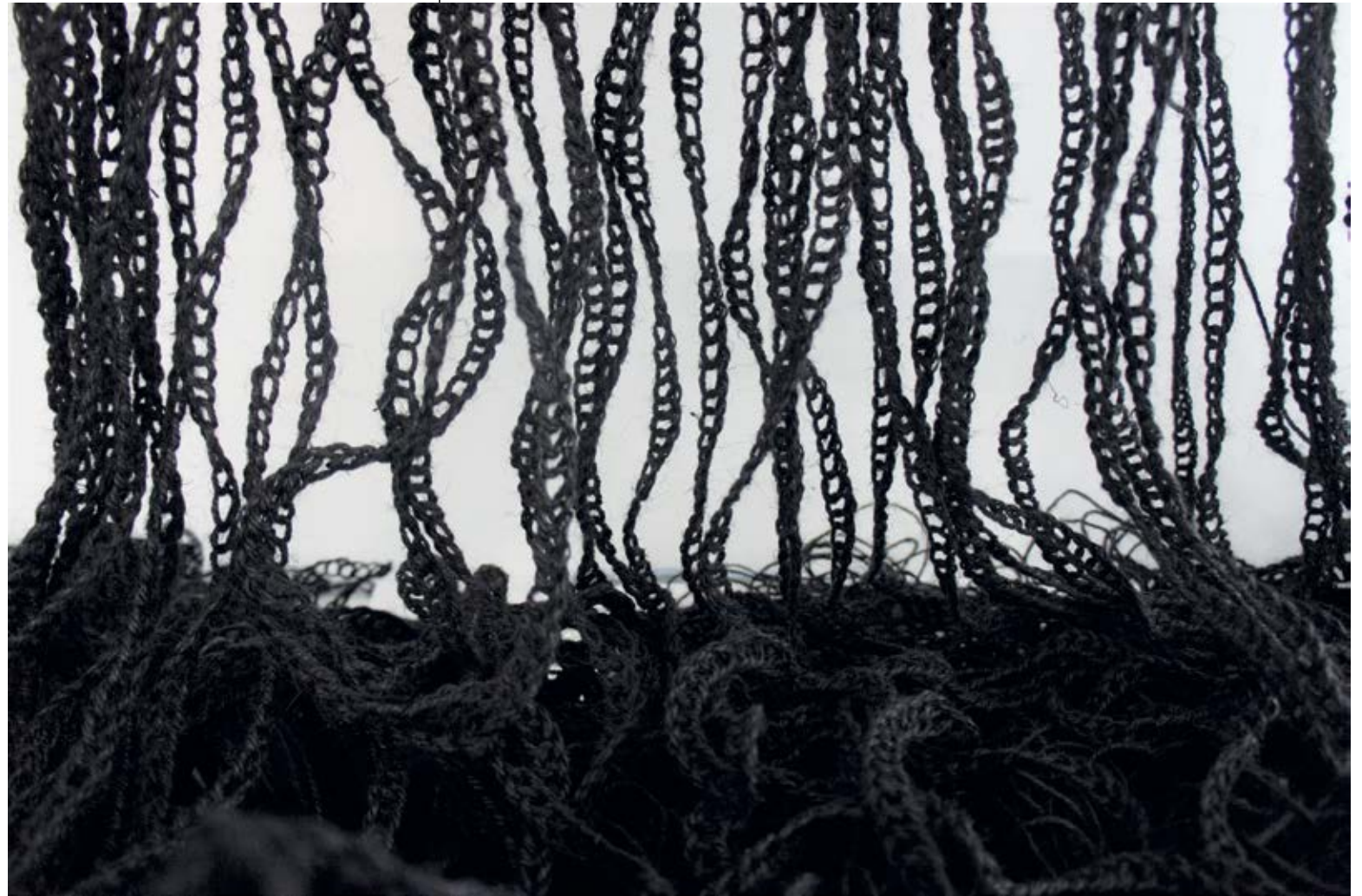
και ιμιτασιόν φύλλα χρυσού | διάμετρος 40 εκ.

ΚΟΥΚΟΥΛΗ ΑΚΡΙΒΗ

Ο Ευριπίδης αναφέρεται στην εξόντωση του πληθυσμού της Τροίας, στη γενοκτονία που έγινε με τη δικαιολογία ότι ένα παιδί στο μέλλον θα μπορούσε να κινηθεί εναντίον του κατακτητή, στην ολοκληρωτική σφαγή των ανδρών, στην υποδούλωση των γυναικόπαιδων και στον διαμοιρασμό τους ως λάφυρα. Έγραψε τις Τρωάδες αμέσως μετά την κατάκτηση της Μήλου και την υποδούλωση των γυναικόπαιδών της το 415 π.Χ. Ο Γιάννης Τσαρούχης μετέφρασε, σκηνοθέτησε, σκηνογράφησε, έφτιαξε τα κοστούμια και παρουσίασε τις Τρωάδες του Ευριπίδη στο γκαράζ της οδού Καπλανών 6 το 1977, φέροντας τη μνήμη επτά χρόνων δικτατορίας και τις φωνές ενός τόπου γεμάτου από ιστορίες πολέμου, καταστροφών και προσφυγιάς. Τότε και σήμερα: τα λόγια των Τρωάδων, γυναικών ξεριζωμένων από τόπους κι ανθρώπους, στέκονται έξω από τον θεατρικό σκηνικό χώρο. Αναζητώντας ποιες σήμερα θα μπορούσαν να είναι οι σύγχρονες Τρωάδες, διαμορφώνω ένα ρούχο που συνδέει δυο σώματα. Αντιλαμβάνομαι τα ρούχα σαν μια μεταφορά ανθρώπινων σωμάτων. Ένα ρούχο ξηλώνεται και χιλιάδες νήματα προεκτείνονται από εκείνο. Μ' ένα ρούχο ξηλωμένο, επαναπλέκω και σχηματίζω με τα νήματά του τα λόγια των Τρωάδων. Νήματα από ρούχα και λέξεις πλεγμένες, διατρέχουν τα σώματα, διατρέχουν τον χώρο.

A.K.

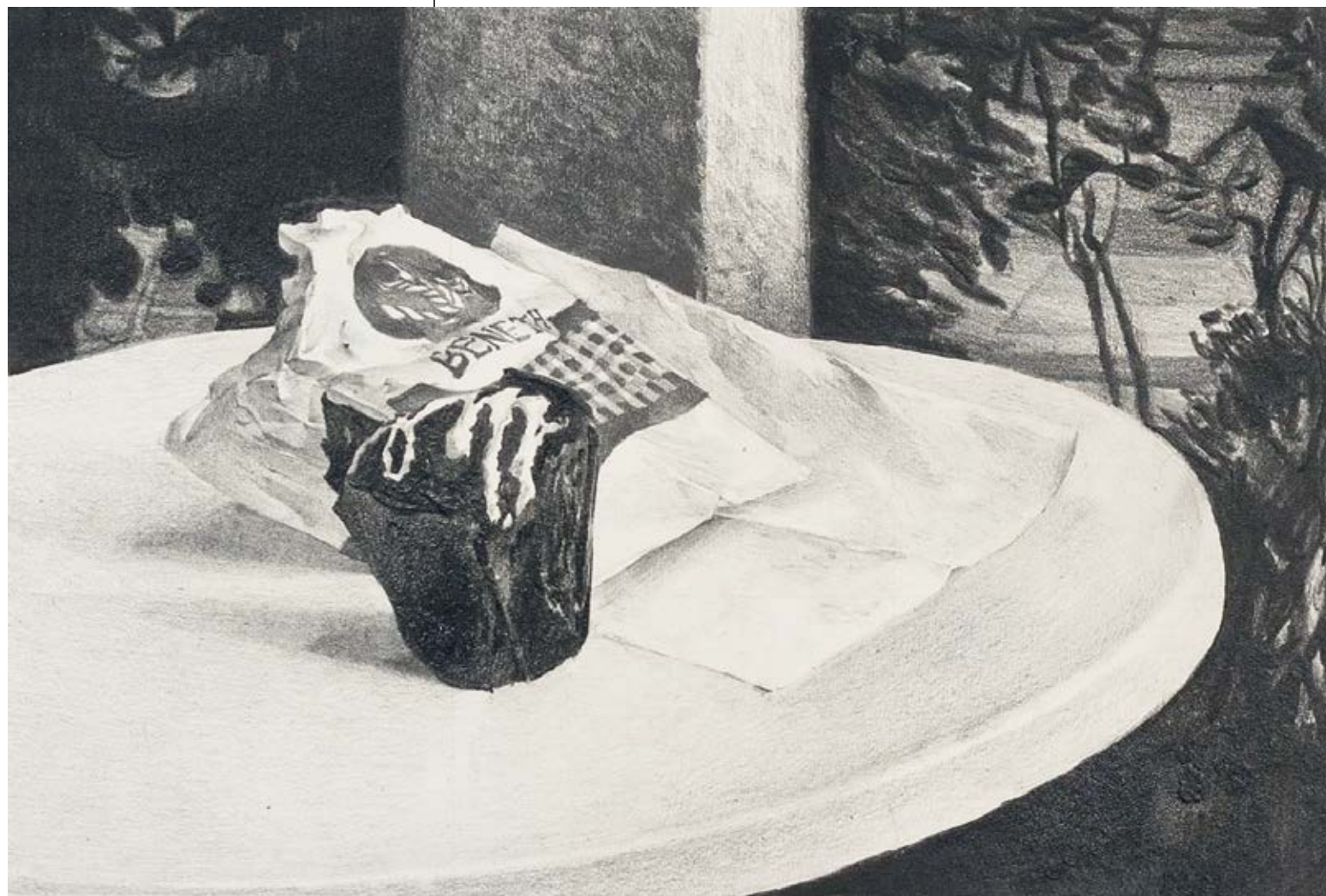
Τρωάδες Φέρουσες, 2023

Σχοινιά (μαύρη γιούτα) | Μεταβλητές διαστάσεις

ΛΑΔΕΝΗΣ ΟΡΕΣΤΗΣ

Στο έργο Καφενείον Βενέτης 6:00 π.μ επιχειρείται μια χρονική αναδρομή, συγκρατώντας στοιχεία της εποχής που ο Γιάννης Τσαρούχης επέλεξε να ζωγραφίσει το ιστορικό καφενείο NEON. Η θέση τους είναι η ίδια. Το βλέμμα στρέφεται. Στοιχεία όπως το στρογγυλό τραπέζι παραμένουν κοινά με εκείνη την εποχή και άλλα στοιχεία μοιάζουν παραλλαγμένα. Το σοκολατένιο muffin έρχεται να αντικαταστήσει τα ανατολίτικα γλυκά και η χάρτινη σακούλα με το όνομα της αλυσίδας αποποιείται το παρελθόν του καφενείου. Το κέντρο κοινωνικών ζυμώσεων, όπου συχνάζαν ζωγράφοι, διανοούμενοι, ποιητές αλλά και εργάτες τα πρωινά πριν τη δουλειά, χάνεται σήμερα μέσα στο αδιάφορο χωρικό σημείο που ονομάζεται «πλατεία Ομονοίας».

Ο.Λ.

Καφενείον Βενέτης 6:00 π.μ., 2023
Μολύβι σε χαρτί | 30 x 42 εκ.

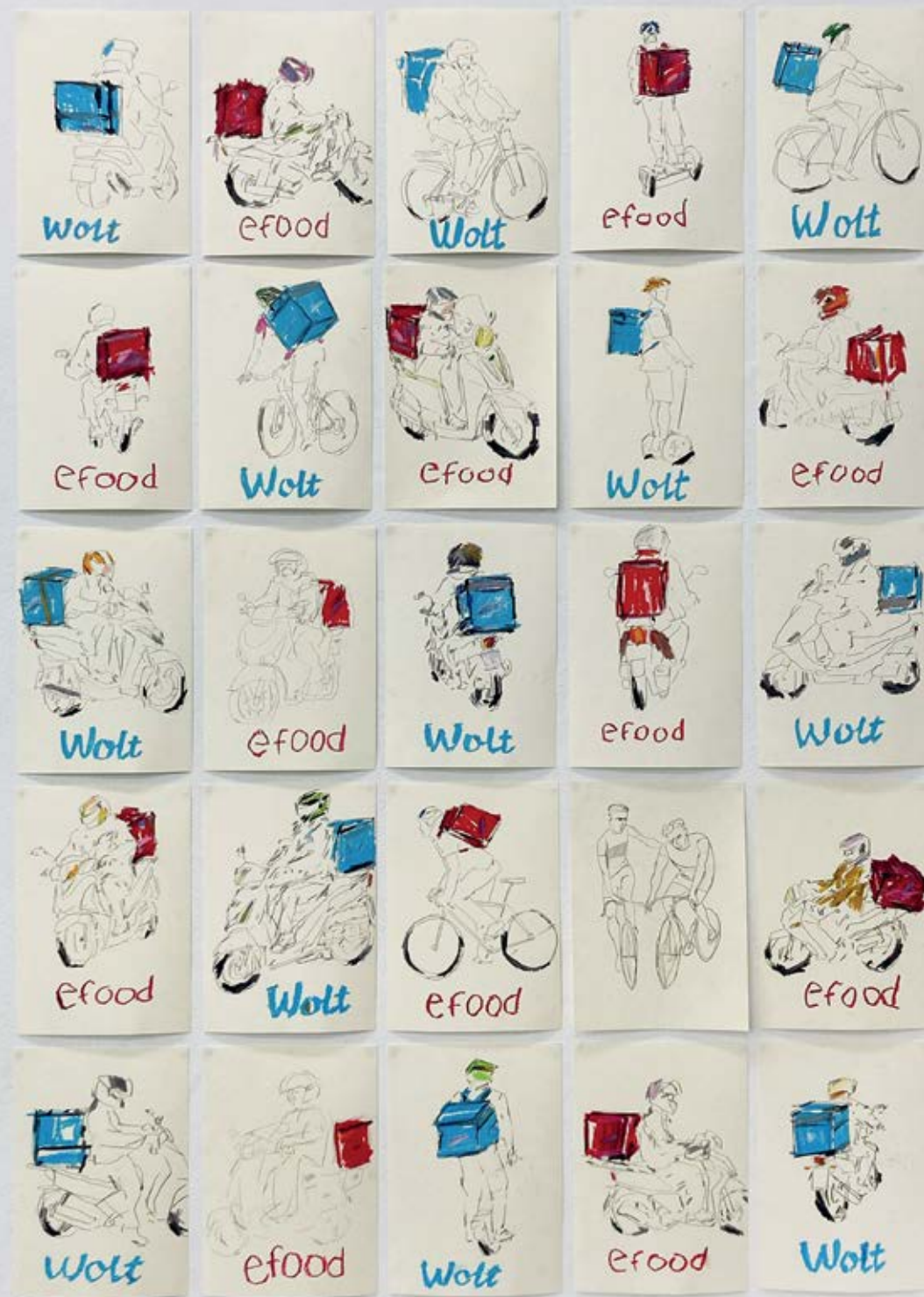
ΜΑΝΤΑΔΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Τι απέμεινε σήμερα από το σκηνικό της Αθήνας που είχε αναπαραστήσει και προσπάθησε να διασώσει ο Τσαρούχης; Μέσα στα τελευταία εκατό χρόνια η πόλη και οι κάτοικοί της άλλαξαν ριζικά. Κυρίως όμως άλλαξε ο τρόπος που ο κόσμος αντιλαμβάνεται την ελληνική πρωτεύουσα. Κατά έναν τρόπο, οι ρομαντικοί ποδηλάτες που φαντάστηκε ο Τσαρούχης να διασχίζουν τους δρόμους της Αθήνας βρίσκονται πολύ μακριά αλλά και πολύ κοντά στους σύγχρονους διανομείς φαγητού, που κατακλύζουν σήμερα την πόλη. Άλλοτε ντυμένοι τσολιάδες και άλλοτε αθλητικά, αντικαταστάθηκαν σήμερα από τις φιγούρες των διανομέων. Το ποδήλατο γίνεται άλλοτε μηχανάκι και άλλοτε πατίνι, ενώ η εικόνα του υπαλλήλου ντυμένου τσολιά με το κουτί του φαγητού στην πλάτη, θα μπορούσε σήμερα εύκολα να παραπέμψει σε ένα ακόμη διαφημιστικό κόλπο κάποια εταιρίας διανομής. Είναι αρκετά δύσκολο να αναγνωρίσει κανείς όλα εκείνα για τα οποία μίλησε τότε ο Τσαρούχης. Το μόνο ίσως που μένει είναι μια ειρωνική αναλογία των πραγμάτων. Μια μορφοπλαστική αναζήτηση, σχεδιαστική και ζωγραφική, πάνω στις μορφές των σύγχρονων διανομέων.

Δ.Μ.

Διανομείς φαγητού, 2023

Λαδοαστέλ και μολύβι σε χαρτί | 110 x 160 εκ.

ΜΑΡΚΟΥΛΗ ΜΑΡΙΝΑ

«Το πιο σημαντικό πράγμα είναι η σύνθεση και το πώς θα δέσει η φιγούρα με το φόντο».

«Ό,τι σου περάσει από το νου θα φανεί στη ζωγραφική. Ακόμα και όταν επιδιώκουμε να είμαστε πιστοί στο μοντέλο, ήδη είμαστε πιστοί σε μια εικόνα που έχει σχηματιστεί μέσα μας από το μοντέλο».

Αποσπάσματα από το ντοκιμαντέρ του **Δημήτρη Βερνίκου**, *Γιάννης Τσαρούχης, σπουδή για πορτρέτο (1981)*

Εμπνευσμένη από τον τρόπο που ο ίδιος ο Τσαρούχης δούλευε μέσα στο εργαστήριό του και σκηνοθετούσε τις συνθέσεις και τα μοντέλα που ζωγράφιζε, αποφάσισα να ακολουθήσω την ίδια διαδικασία χρησιμοποιώντας ως μέσο τη φωτογραφία.

M.M.

Σύνθεσις, 2023

Φωτογραφικό τρίπτυχο | 30 x 126 εκ.

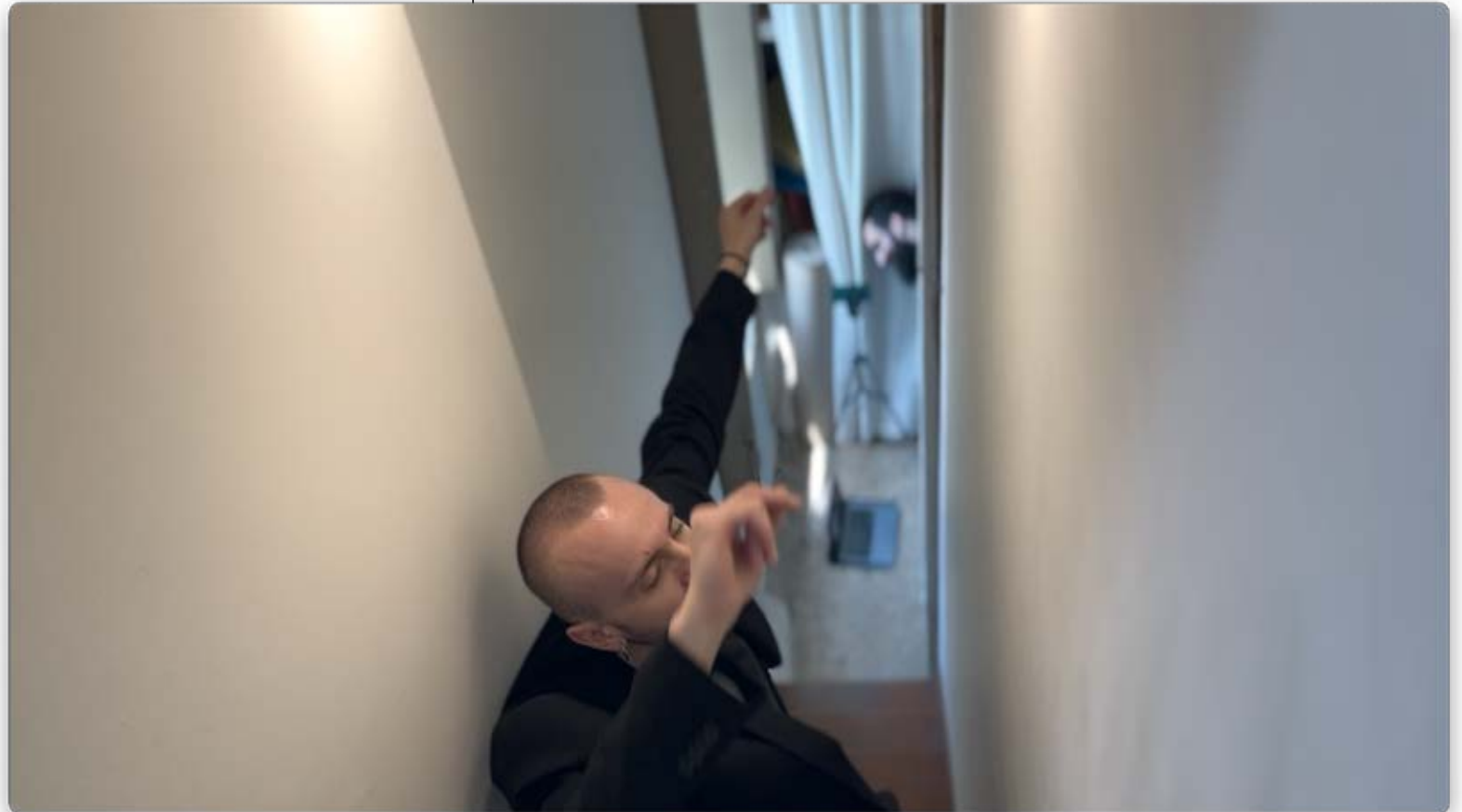
ΜΠΑΛΑΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Ο μόνος τρόπος που μπορώ να μιλήσω για τον Γιάννη Τσαρούχη είναι μέσα από δικά του λόγια, από δικά του κείμενα. Εκτός από το τεράστιο και αναγνωρισμένο έργο του στη ζωγραφική, στη σκηνογραφία, την ενδυματολογία, ο Τσαρούχης άφησε ως παρακαταθήκη και έναν ωκεανό κειμένων και αποφθεγμάτων. Κείμενα για την τέχνη, τη φιλοσοφία, την κοινωνία, αλλά κυρίως τον άνθρωπο. Τον καθημερινό, λαϊκό άνθρωπο. Σε ένα από αυτά τα κείμενα μιλά για το ζειμπέκικο, έναν ευγενικό γεμάτο ανδρεία αλλά και ταπεινότητα χορό. Έναν χορό που μεταμορφώνει έναν σχεδόν άγριο άνδρα σε φωτιά. Σε μια φωτιά που συμπληρώνεται περίεργα με μια ταπεινότητα και μια ευγνωμοσύνη με άγνωστη απεύθυνση. Σύμφωνα με τον ίδιο, το ζειμπέκικο έχει κάτι ερμητικό αλλά προσιτό σε εκείνους τους Έλληνες που έχουν αληθινή ορφική μύηση. Προκύπτει έτσι το ερώτημα, αν σήμερα μπορεί να υπάρξει το ζειμπέκικο με την πρωταρχική του σημασία και έννοια. Χωράει ένας ζειμπέκικος, όπως τον είδε ο Τσαρούχης, σε έναν σύγχρονο κόσμο; Κι αν ναι, υπό ποιους όρους αναβιώνεται στο σημερινό περιοριστικό πλαίσιο ακινησίας και απραγίας; Κάπως έτσι δημιουργείται μια επιθυμία για μια σύγχρονη, «στημένη» εκδοχή του χορού αυτού μέσα στους χώρους που ο ίδιος ο Τσαρούχης αναπόλησε ή ακόμη και χόρεψε το ζειμπέκικό του. Τίποτα όμως δεν είναι και δεν θα μπορούσε να είναι όπως τότε.

Ζειμπέκικος², 2023

Βιντεοπροβολή μεταβλητών διαστάσεων
Performing Actor: Τζώρτζης Χορταριάς
Ήχος: Φίλιππος Σαραντόπουλος

Ο χορός εκσυγχρονίστηκε, οι ζειμπέκιδες δεν υπάρχουν, το σπίτι άδειασε και ο Τσαρούχης απουσιάζει. Χρησιμοποιώντας λοιπόν τη σύγχρονη αυτή εκδοχή του χορού, τους υπό απουσία Τσαρούχη χώρους του σπιτιού του και τη μελωδία από το «Ζειμπέκικο» της «αγαπημένης» του ζωγράφου Σωτηρίας Μπέλλου, δημιουργώ μια βιντεοσκοπημένη performance, σαν μια προσπάθεια να δω ξανά σήμερα το ζειμπέκικο του Τσαρούχη, χωρίς βέβαια αυτό να μπορεί να υπάρξει.
X.M.

ΜΠΑΡΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

Ψάχνοντας και μελετώντας το έργο του Γιάννη Τσαρούχη, παρατηρώντας το τόσο μεγάλο εύρος του, ο νους μου γυρνούσε συνεχώς στις «Τέσσερις εποχές» του. Ο τρόπος με τον οποίο είναι σκηνοθετημένο το έργο, ο ανθρωποκεντρικός του χαρακτήρας, η απλότητα στις πόζες των μοντέλων του, η καθαρή ζωγραφική του. Χωρίς καμία επιτήδευση και με βαθιά ποιητική, δημιουργείται μία παράσταση που κινείται στα όρια της περιγραφικότητας, αλλά με έναν τόσο ισορροπημένο τρόπο.

Με αυτές τις σκέψεις, άρχισα να οραματίζομαι τη δική μου προσέγγιση πάνω στη συγκεκριμένη θεματική, πατώντας πάνω στις ίδιες αρχές και πάντα με την αγωνία της καλής ζωγραφικής. Η πρώτη και πιο αυθόρμητη εικόνα, είχε σχέση με τη χρωματικότητα με την οποία προσδιορίζεται η κάθε εποχή μέσα από τα λουλούδια της. Η ρευστότητα της φύσης, καθώς η μία μορφή ανθοφορίας δίνει τη θέση της στην επόμενη, σε έναν αέναο και επαναλαμβανόμενο κύκλο, με πλήρη έλλειψη διακριτών ορίων ανάμεσά τους. Και έπειτα, η ανθρώπινη παρουσία μέσα σ' αυτό. Άνθρωποι οικείοι που η μορφή τους και η αύρα τους θα μπορούσαν μ' έναν τρόπο να προσωποποιήσουν τις έννοιες αυτές.

A.M.

Τέσσερις εποχές, 2023

24 μικρά έργα σε ύφασμα, λάδι κάμποτο, καρφίτσες
Διαστάσεις μεταβλητές

ΜΠΟΒΟΛΗΣ ΜΑΡΙΟΣ

Μια φράση, η ακούσια ενδεχομένως αντίδραση του Φώτη Κόντογλου στο «παριζιάνικο» μοντέρνο ύφος, που έφερε στην τότε ζωγραφική του ο Γιάννης Τσαρούχης, στέκεται αφορμή για να μιλήσω για την παράδοση της βυζαντινής ζωγραφικής που υπάρχει στο πρόσωπο του ζωγράφου Τσαρούχη. Έτσι φαντάζομαι τον τότε νεαρό ζωγράφο, πάνω στον φρέσκο σοβατισμένο τοίχο, να εξασκεί το πινέλο του στη βυζαντινή γραφή, άσκηση βασική για μαθητευόμενους αγιογράφους. Μια ταπείνωση του δυτικού ζωγράφου – παρατηρητή, προκειμένου να αναπαράξει και να υπάρξει με την σειρά του μέσα σε μια πανάρχαια ζωγραφική παράδοση. Εκεί που ο ταλαντούχος Τσαρούχης θα σταθεί διψασμένος μαθητής απέναντι στην μυρωδιά του νωπού ασβεστοκονιάματος.

M.M.

«Τι, τα θέλεις, τα Παρίσια;», 2023

Φορητή επιφάνεια, προετοιμασμένη για
νωπογραφία - φρέσκο | 40 x 80 εκ.

ΜΠΟΥΡΙΤΣΑ ΔΗΜΗΤΡΑ

«Η ζωγραφική είναι ποίηση που σωπαίνει και η ποίηση είναι ζωγραφική που μιλάει» λέει ο Σιμωνίδης ο Κείος. Η Δήμητρα Μπουρίτσα, διαβάζοντας ποιήματα του Τσαρούχη, σκέφτεται εικόνες. Διαλέγει λοιπόν τέσσερα ποιήματα, τα διαβάζει και τα εικονοποιεί με τρόπο άμεσο και απλό, σχεδόν παιδικό. Έλκεται από μια ακόμα πλευρά του Τσαρούχη, εκείνη του ποιητή - συγγραφέα ο οποίος σε αντίθεση με τη ζωγραφική του, γράφει κυρίως σουρεαλιστικά. Ωστόσο, εξακολουθεί με τον λόγο του να «φωτίζει» αλήθειες με έναν τρόπο ακριβή και ουσιαστικό μέσα από διαλείμματα φανταστικών εικόνων και ασυνειρμικών φράσεων. Στα τέσσερα αυτά ποιήματα, ο Τσαρούχης δημιουργεί αδυσώπητες εικόνες και στενάχωρα περιβάλλοντα πάντα χωρικά προσδιορισμένα ως εάν να πρόκειται για σκηνικά: «ο Πειραιάς..., προς το τελωνείο..., δίπλα από το παλιό εργοστάσιο της κόλλας..., όχι μακριά από τη σιδερένια γέφυρα». Με τη χρήση ποικιλίας υφασμάτων ως φόντο και αντικειμένων (κορδόνια, κορδέλες, πέρλες), η Μπουρίτσα, φτιάχνει εναλλασσόμενα σκηνικά για τις κοπτικές χάρτινες φιγούρες που «ζωντανεύει» καθώς οι ιστορίες εξελίσσονται. Φτιάχνει τέρατα, πόδια, γυναίκες, ήλιους με έντονα χρώματα χωρίς μεγάλη λεπτομέρεια στο σχέδιο τονίζοντας τις λέξεις και τις φράσεις που έχουν για εκείνη νόημα. Με τη βοήθεια του animation αλλά και την ανάγνωση, μας καθοδηγεί σε ένα μικρό όλον εικόνας και λόγου, οργανικά συνδεδεμένο. Στο δικό της μικρό σύμπαν. Σαν ένα δικό της «θέατρο σκιών στο φως» που διατηρεί δημιουργικούς δεσμούς με τον Τσαρούχη τόσο αναφορικά με το είδος όσο και με τον μοναδικό τρόπο που επιλέγει να εκφράσει τη δική της αλήθεια.

Ματίνα Τσιγκάκου

Τέσσερα ποιήματα του Γιάννη Τσαρούχη, 2023

Stop-motion video, ακουαρέλα σε χαρτί, ύφασμα, κλωστές, πέρλες (από προσωπικά αντικείμενα)

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ ΝΙΚΟΣ

Ο Γιάννης Τσαρούχης, εστιάζοντας εκτεταμένα στο φως, με μια ματιά ζωγραφική και σκηνογραφική, μπορούσε να δημιουργήσει μια εικόνα ολοκληρωμένη στους πίνακές του, ακόμα και όταν απουσίαζε ιδιαίτερα η ανάλυση. Οι σκιές μπορούσαν να μείνουν σε στάδιο προσχεδίου και το φως να αποδίδεται λιτά, χωρίς να καταλαμβάνει τον πίνακα. Λόγω της σκοπιμότητάς τους όμως, αυτά τα στοιχεία καθιστούσαν τα απόντα περιττά. Έχοντας μεγάλη εκτίμηση και σεβασμό στον Τσαρούχη για την προσέγγισή του στο φως ή στην έλλειψή του, αλλά και για την απλότητα της ζωγραφικής του, προσπάθησα να κάνω μια σπουδή με αυτές τις αξίες στον νου, να περιφέρονται και να με καθοδηγούν στη δημιουργική διαδικασία.

Ν.Π.

Χωρίς τίτλο, 2023

Λάδι σε καμβά | 29 x 32 εκ.

ΠΑΠΑΛΟΥ ΣΑΒΒΑΣ

Όταν πρωτοαντίκρισα έναν από τους ναύτες που έχει ζωγραφίσει ο Τσαρούχης κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, η ερωτική ατμόσφαιρα με συνεπήρε. Στην ατμόσφαιρα αυτή συνέβαλαν, εκτός από την επιλογή του μοντέλου, οι ζωγραφικές αρετές του έργου, όπως η χρωματικότητα, η αδρότητα των σχημάτων, τα σημεία που ο καλλιτέχνης είχε επιλέξει να δώσει σημασία μέσω του φωτισμού. Ένωσα πως επρόκειτο για έναν ιδιόμορφο ερωτισμό, καθώς συνδυάζει την έντονη επιθυμία για το γυμνό σώμα με ένα είδος εγκράτειας, τα οποία φέρνουν αυτόν που αντικρίζει τον πίνακα αντιμέτωπο με το ανδρικό κάλλος, αλλά από μια θέση παρατηρητή. Ο Τσαρούχης δημιουργεί κατά τη γνώμη μου ένα ιδιαίτερο ζωγραφικό κλίμα, στο οποίο συνυπάρχουν το ηδονικό βλέμμα και η ερωτική έλξη με μια κάποια απόσταση από τη σεξουαλική επιθυμία, σαν ένα είδος αποχής από αυτήν. Το συναίσθημα αυτό αποτέλεσε την κεντρική ιδέα των έργων πάνω στα οποία εργάστηκα. Η αντρική γυμνή φιγούρα, βρίσκεται τοποθετημένη σε εσωτερικούς χώρους, κάποιες φορές κρυμμένη μέσα σε αυτούς, προκειμένου να δημιουργηθεί μια αίσθηση «κρυφοκοιτάγματος», έτσι ώστε ο θεατής να μπαίνει στη θέση ενός ηδονοβλεψία που προσπαθεί να ξεκλέψει στιγμές διέγερσης από ένα ερωτικό αντικείμενο που είναι παρόν, αλλά και ταυτόχρονα απόν.

Σ.Π.

Ηδονή μέσω του βλέμματος, 2023
Λάδι σε χαρτόνι | 19 x 29 εκ.

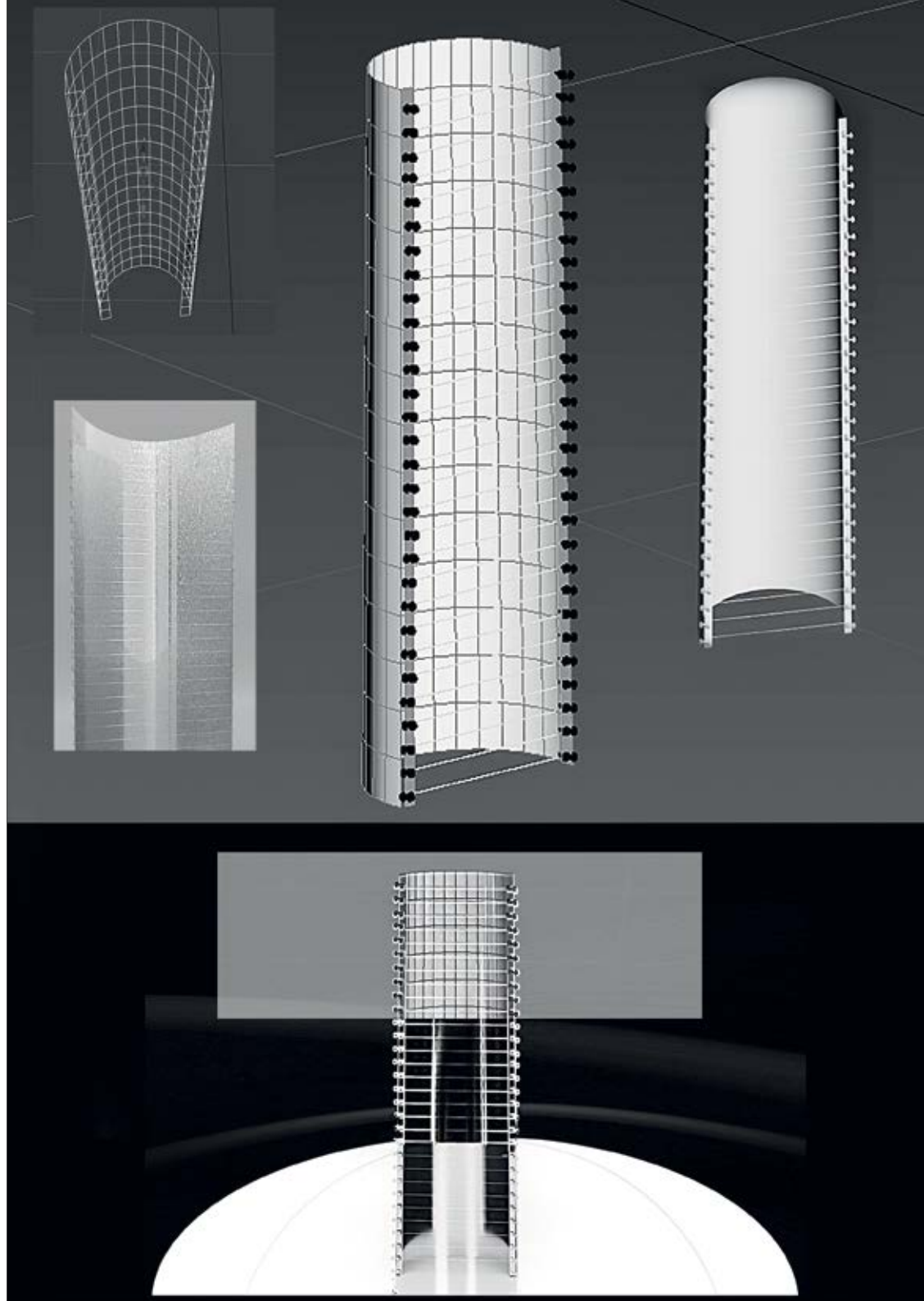
ΠΑΠΑΝΤΩΝΗΣ ΚΩΣΤΑΣ

Η ανθρώπινη εξέλιξη αποτελεί σύνθετο φαινόμενο, σύμφωνα με το οποίο οι αποφάσεις και η ζωή μας επηρεάζονται από τα βιώματα και τα παιχνίδια του ασυνείδητου, ακόμα και αν δεν το αντιλαμβανόμαστε πάντα. «Πώς κανείς να κρυφτεί από αυτό που δεν δύνει ποτέ;» αναρωτιόταν ο Ηράκλειτος. Το ερώτημα αυτό αργότερα χρησιμοποιήθηκε για να προσδιορίσει το ασυνείδητο. Μια από τις πρώτες σημαντικές μελέτες και αναλύσεις έχουν δοθεί από τον Σίγκμουντ Φρόυντ: Συχνά, οι άνθρωποι ενεργούν για λόγους που δεν άπτονται των συνειδητών σκέψεών τους, καθώς το ασυνείδητο μπορεί να αποτελεί την πηγή των ανθρώπινων κινήτρων. Ο Καρλ Γκούσταβ Γιουνγκ διαχώρισε το υποσυνείδητο σε «προσωπικό», που περιλαμβάνει στοιχεία που έχουν λησμονηθεί ή έχουν απωθηθεί από τον ίδιο τον άνθρωπο, και «συλλογικό», που περιλαμβάνει παγκόσμιες νοητικές ή εμπειρικές προδιαθέσεις. Ξεχωριστό κομμάτι από τα παραπάνω δεν μπορεί παρά να αποτελεί ο έρωτας. Στη μυθολογία, η Ηχώ, η Νύμφη των δασών και των πηγών, συναντά τον Νάρκισσο σε μια περιπλάνησή της στα δάση και τον ερωτεύεται. Χρησιμοποιεί την ομορφιά και τη φωνή της για να τον σαγηνέψει. Ο Νάρκισσος ερωτευμένος με τον εαυτό του και μόνο την απορρίπτει. Εκείνη από τη βαθιά θλίψη εξαφανίστηκε, αφήνοντας πίσω μόνο τη φωνή της να αντηχεί. Αντίστοιχα, μόλις αντίκρισε το είδωλό του

στα νερά της πηγής, ο Νάρκισσος έμεινε να το κοιτάει μέχρι που μαράζωσε και πέθανε. Ο μύθος αφηγείται την τραγωδία της απώλειας του εαυτού μας, μιας και ο θάνατός του Νάρκισσου αποτελεί συνέπεια της καθήλωσής του σε έναν ψευδή εαυτό. Έτσι και η βαθιά θλίψη που «εξαφάνισε» την Ηχώ δείχνει έναν εαυτό, ο οποίος δεν έχει εξοικειωθεί με συναισθήματα που δεν του είναι αποδεκτά (όπως ο πόνος, η ζήλια, η θλίψη, η οργή, η απώλεια). Το έργο μου συνδυάζει όλες τις παραπάνω επιρροές, με εναρκτήριο κίνητρο τα έργα του Γιάννη Τσαρούχη. Το είδωλο του καθρέφτη απεικονίζει μια οπτική ηχώ που δέχεται, απορροφά και αναπαράγει εικόνες, διευρύνοντας τη διάσταση του χώρου αλλά και παραμορφώνοντας ενίοτε την πραγματικότητα. Ο καθρέφτης καμπυλώνεται και συγκρατείται από το κούρδισμα μιας χορδής, η οποία είναι συνδεδεμένη στις άκρες της με δύο κλειδιά. Τα κλειδιά λειτουργούν σαν ρυθμιστές του συστήματος και της καμπυλότητάς του, όπως το συνειδητό και το ασυνείδητο «ρυθμίζουν» τις σκέψεις και τις αντιδράσεις μας. Κοιτάζοντας κανείς τον εαυτό του στον καθρέφτη παρατηρεί τη μεταξύ τους σχέση και, ρυθμίζοντάς τις, ο καθρέφτης προσαρμόζεται όπως και το είδωλό του. Όπως δηλαδή και ο εαυτός μας «χορεύει» στους ρυθμούς του συνειδητού και του υποσυνείδητου.

Κ.Π.

«Πώς μπορείς να κρυφτείς από αυτό που δεν δύνει ποτέ;», 2023
INOX καθρέφτης, κλειδιά κουρδίσματος, χορδές | 60 x 200 εκ.

ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΝΤΕΠΗ

Τα έργα της Ντέπης Παυλίδου, είναι στενά συνδεδεμένα με το ίδιο το Ίδρυμα Τσαρούχη. Μαγνητίζεται από την ατμόσφαιρα του χώρου όπου έφτιαξε ο ίδιος και έζησε τα τελευταία του χρόνια. Περιπατάει στα ίδια δωμάτια, βλέπει το ίδιο φως, δουλεύει στον ίδιο χώρο. Για εκείνη, σε αυτό το σπίτι-ατελιέ-μουσείο, ο καλλιτέχνης είναι πανταχού παρών. Όπου κι αν γυρίσεις να κοιτάξεις, βλέπεις εκείνον μέσα από τα έργα και τα πράγματά του. Όλα μελετημένα και προσεκτικά τοποθετημένα. Ακόμα κι αν θελήσεις να δεις το είδωλό σου στον καθρέφτη με τη ροζ κορνίζα («Ο Μάρτυρας») θα αντικατοπτρίζεται και κάτι από εκείνον, κάτι σαν μάρτυρας της αλήθειας του. Αντίστοιχα, στο έργο «Το Ιερό», η Παυλίδου τον «συναντάει» στο δώμα της σοφίτας. Στέκεται, ανασυνθέτει, ζωγραφίζει στο ίδιο δωμάτιο που δούλεψε κι εκείνος. Είναι άραγε η αύρα του καλλιτέχνη που όταν η Παυλίδου επέλεξε να δουλέψει στο χώρο του Ιδρύματος, ο κάνναβος, το μέτρημα, σχεδόν όλα, έβγαιναν λάθος και η δουλειά έπρεπε να ξεκινήσει από την αρχή; Άραγε ο μεγάλος δάσκαλος με το μοναδικό φλέγμα του, δοκίμαζε το ταλέντο της; Η Παυλίδου, παίζει αριστοτεχνικά με την προοπτική ανοίγοντας διαδοχικές «πύλες» θέασης, εμμένει στη σημασία του φωτός και στην αίσθηση που δημιουργεί μια μικρή χαραμάδα του. Χωρίς πομπώδες ύφος και με αγάπη στη λεπτομέρεια εναρμονίζεται- από έναν άλλο δρόμο- με τη λιτότητα, τον μαγνητισμό και τη σχεδόν μυσταγωγική ατμόσφαιρα των έργων του Τσαρούχη.

Ματίνα Τσιγκάκου

Ο Μάρτυρας, 2023

Λάδι σε καμβά | 50 x 100 εκ.

ΣΠΥΡΑΚΗ ANNA

Στα ιδανικά τοπία του Κλώντ Λορραίν, ο Τσαρούχης αντικρίζει έναν «μυθικό Πειραιά» που είχε ήδη διενάχεται. Δημιουργώ καρτ ποστάλ, φωτογραφίζοντας ό,τι έχει παραμείνει από αυτό που μοιάζει να ήταν ο Πειραιάς του Τσαρούχη, από σπίτια σαν αυτά που πέρασε τα πρώτα παιδικά του χρόνια. Επιφάνειες εγκλωβισμένες στα διπλανά κτίρια, αντικείμενα ξεχασμένα ή αφημένα μέσα σε εντοιχισμένα ντουλάπια. Η φράση του Jonas Mekas «Your face has always been upon me», αν και ερωτικής υφής, στη περίπτωση αυτή βιώνεται πραγματικά, κυριολεκτικά, έχοντας το πρόσωπο αυτό παρόν καθημερινά μεγαλώνοντας. Συλλέγω οικογενειακές φωτογραφίες στις οποίες φαίνεται ο πίνακας, παραθέτοντάς τες με μια μίμηση της πόζας του ναύτη, όπως συχνά έκανα μικρή.

Α.Σ.

Χωρίς τίτλο, 2023

Φωτογραφίες και καρτ ποστάλ
Μεταβλητές διαστάσεις

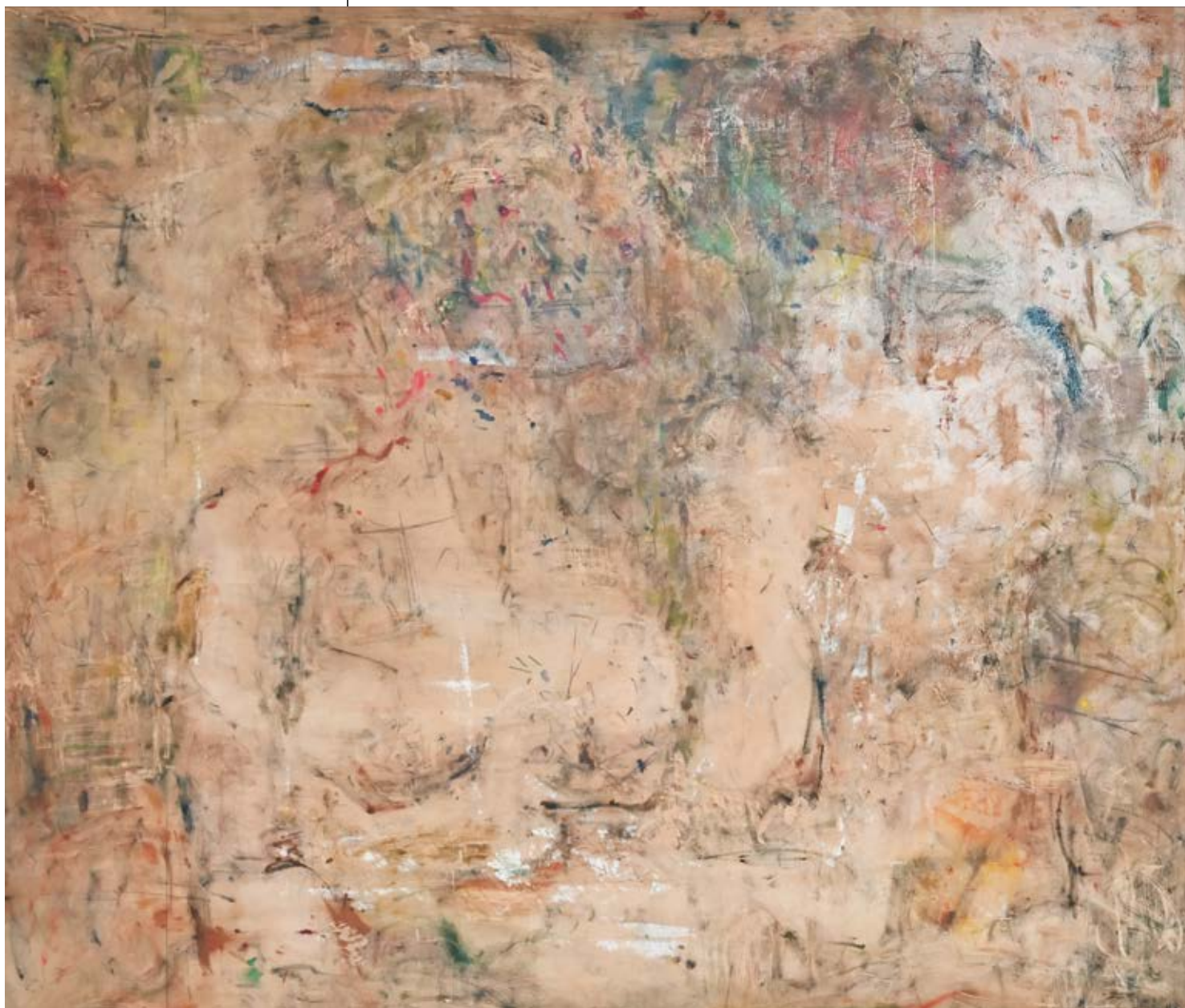
ΣΤΡΑΓΚΑΣ ΠΕΤΡΟΣ

Μέσω του πολύπλευρου χαρακτήρα, ζωγράφου, ευρύτερα καλλιτέχνη Γιάννη Τσαρούχη -μεγάλη η ποικιλία των καταστάσεων που διέτρεχε τα δημιουργήματά του- το συγκεκριμένο έργο αφήνεται στον διάλογο μ' εκείνα, προσεγγίζοντας κυρίως την έννοια «ψυχισμός». Εμφανής ο όποιος ερωτισμός αντανακλάται μέσω των έργων του. Όπως επίσης η θρησκευτικότητα και η πνευματικότητα. Η λειτουργία της έννοιας του «ζωγραφίζειν», παράλληλα με την τελειομανία ελέγχου ενός εικαστικού χώρου, παραπέμπει στη θέαση πολλών Τσαρουχικών πινάκων σαν ερωτικών κορμιών, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα έναν ανδρισμό προς αποδοχή, αποφυγή ή αναζήτηση. Συνδυαστικά με τα παραπάνω προκύπτει ένα εικαστικό αποτέλεσμα που εντάσσει δυο φιγούρες σε περιβάλλον ενιαίο κι εξελισσόμενο, έχοντας τάση ολοκλήρωσης, βρισκόμενο «εν δυνάμει» αλλιώς. Από το έργο απουσιάζει κάποια «σχεδιαστική σκαλωσιά». Χρησιμοποιώ τη φυσική και δίκως προετοιμασία επιφάνεια ξύλου σαν χρωματικό υπόβαθρο, που την ίδια στιγμή λειτουργεί σαν ευτελές υλικό δεχόμενο πολλαπλές χαράξεις. Δίνεται έμφαση στη «θηλυκή» γραμμή δίκως ευθεία σχηματίζοντας φόρμες ανοικτές, ενώ υπερισχύει το χρώμα σε βάρος του σχεδίου, όπως και η χειρονομία. Πιστεύω πως τον Γιάννη Τσαρούχη κέντριζαν σχέσεις υποκειμένων - αντικειμένων στον χώρο, πάντα με έναν αμφιλεγόμενο τρόπο. Εξάλλου, ο ίδιος ήταν εκείνος που είχε πει: «τη φύση και το τοπίο τα πλησίασα πολύ αργά, είχα πρώτα να λύσω πολλούς λογαριασμούς με τους ανθρώπους».

Π.Σ.

Διπτότητα, 2023

Χρώματα λαδιού και ακρυλικά σε κόντρα πλακέ θαλάσσης | 125x150 εκ.

ΤΡΙΒΙΖΑ ΖΑΦΕΙΡΙΑ

Μορφές που δεν αγγίζονται. Ο Γιάννης Τσαρούχης μας φανέρωσε ότι οι αξίες και η ομορφιά μπορούν να υπάρχουν πέρα από κοινωνικά πρότυπα και περιορισμένες αντιλήψεις. Μέσω της αναπαράστασης του ποιήματος του Κωσταντίνου Καβάφη «Επέστρεφε» σε πλάκες σαπουνιού, αναδεικνύονται πτυχές της μνήμης και της απώλειας του αγγίγματος. Ξαναγράφοντας το κείμενο σε ένα υλικό που διαλύεται και εξαφανίζεται με τον χρόνο, επιδιώκω να αναδείξω την παροδικότητα της ανθρώπινης επαφής. Το σαπούνι είναι υλικό που έχει έντονη συνδεσμολογία με την ελληνική παράδοση και ιστορία. Πρόκειται για μια αναφορά στην «ελληνικότητα» που δημιουργεί έναν διάλογο ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν.

Ζ.Τ.

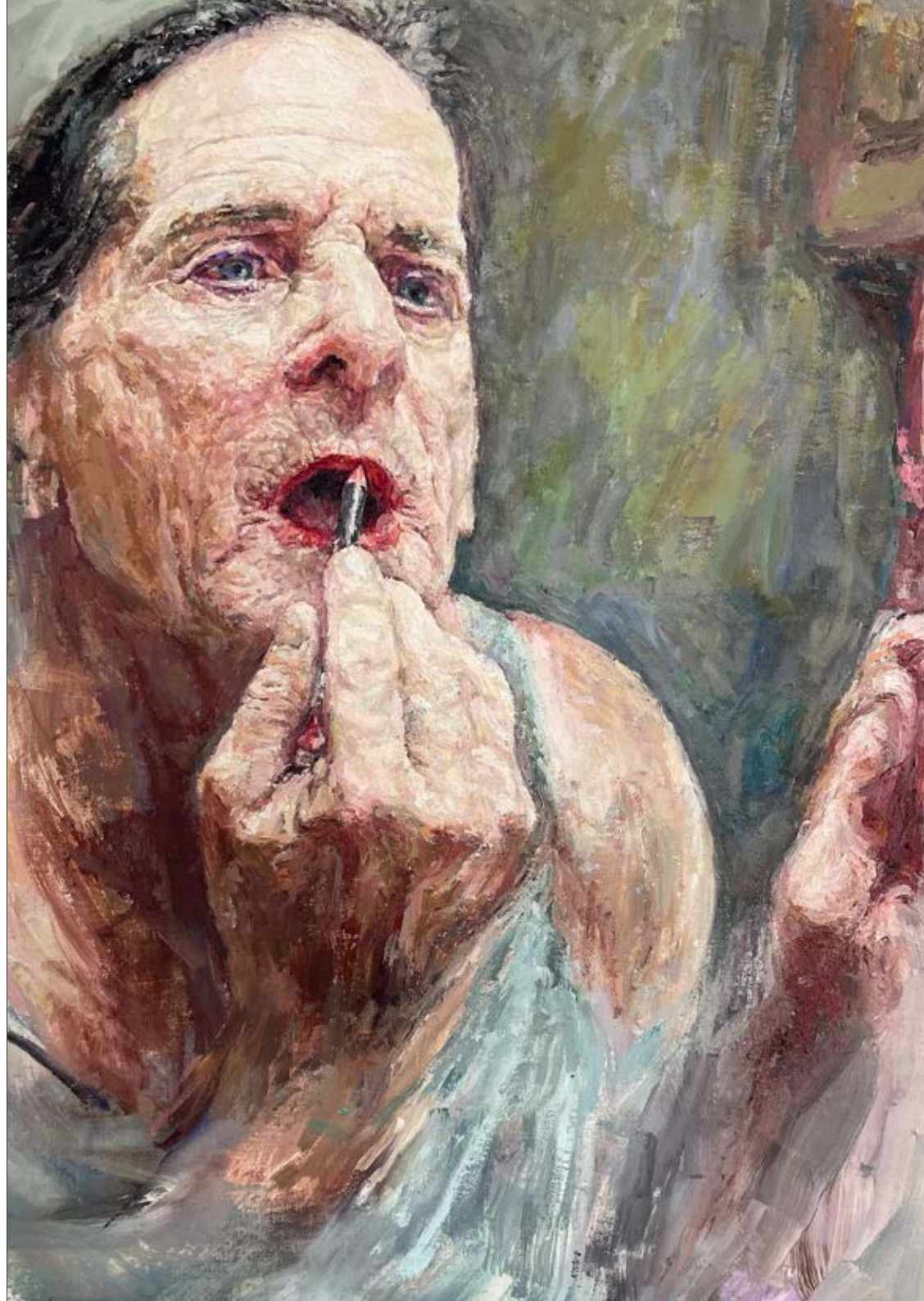

ΤΣΟΥΚΑΛΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ο Γιάννης Τσαρούχης έγραφε για εκείνη «τη μεγάλη εκείνη μέθη που δίνει η παραδοχή του εαυτού μας - όποιος και αν είναι αυτός- και ο χωρίς όρια σεβασμός των επιθυμιών μας». Δήλωνε ακόμα πως «οι θησαυροί βρίσκονται στις ασίγαστες επιθυμίες μας που μόνο η πραγματικότητα ζωογονεί». Η πραγματικότητα μιας ελαιοχρωματιστή από τις ΗΠΑ, που αποφάσισε να αφήσει πίσω της τον ανδρικό (masculine) εαυτό της για να γίνει αυτό που αισθάνεται –«γυναίκα»- είναι η πηγή του θέματος του έργου μου. «Σταμάτα να είσαι κάποιος που δεν καταλαβαίνεις καν» προτείνει, ενώ βάφεται.

Α.Τ.

Ελαιοχρωματιστής στις ΗΠΑ, 2023
Λάδι σε καμβά | 43 x 30 εκ.

ΦΑΚΙΝΟΥ ΑΝΔΡΙΑΝΑ

Ένα στενό δρομάκι του Κουκακίου, η οδός Σικελίας, φυλάει ένα μοναδικό μικρό νεοκλασικό που κατάφερε να σώσει τον εαυτό του. Μεγάλωσα δίπλα του, ήταν εκεί όταν ανοίγαμε τα παντζούρια το πρωί στην πολυκατοικία που έμενα με τους γονείς μου και τους θείους μου, στην οδό Σικελίας, αριθμός 14. Κάποτε ο δρόμος αυτός ήταν γεμάτος μικρές μονοκατοικίες με ιστορίες που ακόμη και τώρα διηγείται η θεία μου. Δεν χρειαζόταν να ψάξεις πολύ για να δεις τον ήλιο όπως τώρα. Κάποτε το μικρό αυτό στενάκι λουζόταν από τον ήλιο που έδινε γενναιόδωρα το φως του στις μικρές αυλές. Ακούγοντας το όνομα του Γιάννη Τσαρούχη κατευθείαν το μυαλό μου γεμίζει με εικόνες από τα μαγευτικά νεοκλασικά κτίρια που ζωγράφισε. Φτιαγμένα με απλότητα που αναδεικνύει ακόμη περισσότερο την ομορφιά τους. Από τις συνεντεύξεις αλλά και τα κείμενα του Τσαρούχη διαπίστωσα ότι η αγάπη του για αυτά τα κτίρια έχει βαθιές ρίζες. Ο ίδιος αναφέρει χαρακτηριστικά ότι κατεδαφίζονταν τόσο γρήγορα που δεν προλάβαινε ούτε ένα μικρό σκίτσο να τα κάνει. Μέσα από το έργο μου προσπάθησα να δημιουργήσω μια συνομιλία του τότε με το τώρα. Πώς επιβιώνει ένα μικρό κτίριο που πνίγεται από τις ψηλές και άχαρες πολυκατοικίες; Πώς ήταν κάποτε η Αθήνα και τι ιστορίες έκρυβε μέσα το κάθε σπίτι; Πώς ήταν η Αθηνά που γνώρισε ο Γιάννης Τσαρούχης; Άραγε θα έπληττε από

τις πολλές πολυκατοικίες που πνίγουν το αττικό φως; Τώρα το ίδιο κτίριο αποκτά μεγαλύτερη υπόσταση. (Εμπνευσμένο από την επιστολή που έγραψε ο Γιάννης Τσαρούχης τον Σεπτέμβριο του 1980 για το νεοκλασικό σπίτι στην οδό Πατησίων, αριθμός 300).

Α.Φ.

Οδός Σικελίας, 2023

Λάδι σε χαρτόνι | 68,5 x 103,5 εκ.

ΦΡΑΓΚΑΘΟΥΛΑ ΝΑΤΑΛΙΑ

Παρατηρώντας τα ζωγραφικά έργα του Γιάννη Τσαρούχη, κυρίαρχη θέση κατέχει το βλέμμα, το κοιτάγμα. Ακόμη και οι χάρτινες μάσκες του, κοιτάζουν με τα ζωγραφισμένα μάτια τους. Επηρεασμένη από τη σκηνογραφική δουλειά του και από τον «έρωτα» του Ορφέα και της Ευρυδίκης του Ζαν Ανούιγ έφτιαξα ένα κοστούμι. Ένα κοστούμι για δύο σώματα. Μια μάσκα για δύο πρόσωπα.

Ένα κοστούμι που περιορίζει την κίνηση, μια μάσκα που αποκλείει το βλέμμα. Έτσι, ο Ορφέας θα τιθασεύσει το θέλω του να κοιτάξει την Ευρυδίκη, προστατεύοντας τον ίδιο από τον πόνο και την Ευρυδίκη από τον θάνατο. Το κοστούμι είναι για δύο γυναίκες ερμηνεύτριες. Οι γυναίκες που τόσα χρόνια είχαν αποκλειστεί από το αρχαίο θέατρο, όπου οι άντρες «έπαιζαν» τους ρόλους που ήταν προορισμένοι για εκείνες. Ευχαριστώ την Εύα Τσαμπάση.

Ν.Φ.

Κοντά. Μακριά. Περίμενε. Θα έρθει το πρωί., 2023
Υφασμα γάζας και χαρτί | 150 x 300 εκ.

ΧΙΛΕΤΗ ΕΥΑ

«Εγώ δεν θα στήσω ποτέ μου πια πνευματικότητα και υπερηφανεύομαι γι' αυτή μου την απόφαση. Ατυχήματα και σκοτωμοί είναι το τέλος κάθε πνευματικότητας. Άνθρωποι και ζώα σκοτώνονται από την πτώση τους, άντρες στο άνθος της ηλικίας τους, θύματα της περιέργειάς των, κι ανύποπτα άλογα, σκύλοι και γάτες και πρόβατα, που κατά τύχην περνούν από κει. Όχι πια άλλες πνευματικότητες. Αλλά ποιος είναι πρόθυμος να σ' ακούσει;»

Γιάννης Τσαρούχης,

«Τα ποιήματα της πνευματικότητας» (Δ'), 1935

Στον πρόλογο της έκδοσης των Ποιημάτων του ο Γιάννης Τσαρούχης αναφέρει για «Τα ποιήματα της πνευματικότητας» πως αντανακλούν την ψυχική του κατάσταση εκείνη την εποχή: «Ένα μείγμα οδυνηρής νοσταλγίας της χαμένης μου παιδικής ζωής και συγχρόνως μια διάθεση να την αποτεινώσω με σκληρότητα». Στον πρόλογο της έκδοσης προσθέτει πως ένας λόγος που δέχεται να δημοσιευτούν τα ποιήματα είναι γιατί πιστεύει ότι είναι χρήσιμο να δείχνουμε φανερά τους δρόμους που πήραμε για να φτάσουμε εκεί που φτάσαμε. Αυτούς τους «δρόμους» θέλει να αναδείξει η δική μου εικονογράφηση επτά ποιημάτων του Γιάννη Τσαρούχη με τη μέθοδο του stop-motion, που περνάει μέσα από τις ζωγραφικές επιρροές του την περίοδο εκείνη.

Ε.Χ.

Τα ποιήματα της Πνευματικότητας, 2023

Stop-motion video

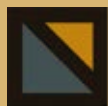
ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΑΡΟΥΧΗ

ΑΝΟΤΑΤΗ ΓΓΑΤΕΛΟ
ΣΕΚΑΗ ΔΙΑΤΗΛΕΣΗ
ΚΑΔΗ
ΤΕΛΝΟΗ

ΙΔΡΥΜΑ
ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΑΡΟΥΧΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΙΑ
ΣΕΙΡΑ
ΔΙΑΣΤΡΑΦΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ,
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ